

Brussel, 12 mei 2026
(OR. en)

8931/26
ADD 1

Interinstitutioneel dossier:
2026/0060(NLE)

RECH 207
RELEX 601

NOTA

van: het secretariaat-generaal van de Raad
aan: het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad

nr. vorig doc.: 8120/26

Betreft: *Vorbereitung van de Raad (Concurrentievermogen (Interne Markt, Industrie, Onderzoek en Ruimtevaart)) op 28 en 29 mei 2026*
Aanbeveling van de Raad betreffende een kader van de Europese Unie voor wetenschapsdiplomatie
- Vaststelling

AANBEVELING VAN DE RAAD

betreffende een kader van de Europese Unie voor wetenschapsdiplomatie

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292, in samenhang met artikel 182, lid 5,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Wetenschap is een mondiaal collectief goed dat de grenzen van kennis verlegt en oplossingen voor de mensheid ontwikkelt door middel van fundamenteel en toegepast onderzoek via zowel de publieke als de private sector.
- (2) De universele taal van de wetenschap heeft het vermogen om mensen en naties te verbinden en te inspireren.
- (3) Wetenschap is altijd een drijvende kracht achter de Europese integratie geweest en draagt bij tot de vorming van de Europese identiteit op basis van gedeelde beginselen en waarden.
- (4) Wetenschap, onderzoek, innovatie en hoger onderwijs zijn kernelementen van de soft power van de Unie en helpen om haar banden met derde landen aan te halen.

- (5) Er moet voor worden gezorgd dat het internationale onderzoeks- en innovatiesysteem zowel open als veilig is, volgens het beginsel “zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig”, conform de aanbeveling van de Raad betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid¹.
- (6) Onderzoek en innovatie vormen de kern van het concurrentievermogen, de veerkracht, de welvaart en het maatschappelijk welzijn van de Unie en dragen ook bij tot de bescherming van haar belangen en waarden.
- (7) Horizon Europa is het grootste multilaterale onderzoeks- en innovatieprogramma ter wereld en staat open voor deelname van derde landen, ook via associatie met het programma van vertrouwde partnerlanden dichtbij de Unie en verderaf, evenals voor deelname van onderzoekers wereldwijd.
- (8) Het initiatief “Kies Europa voor wetenschap”² heeft tot doel de Unie aantrekkelijker te maken voor onderzoekers uit de hele wereld, met name door de subsidies van de Europese Onderzoeksraad (ERC)³, de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA’s)⁴ en beschikbare instrumenten op nationaal en, in voorkomend geval, subnationaal niveau.
- (9) De ontwikkeling en uitrol van baanbrekende technologieën, zoals artificiële intelligentie (AI) of kwantumtechnologie, wakkeren toenemende wereldwijde concurrentie aan en hebben ingrijpende gevolgen voor het leven van mensen. Het gebruik van AI in de wetenschap als transformatieve kracht schept ongekende kansen en uitdagingen, bijvoorbeeld in verband met intellectuele eigendom, databeheer, wetenschappelijke publicaties, het delen van modellen, toegang tot kennis en computing alsook met wetenschappelijke ethiek en integriteit.

¹ Aanbeveling van de Raad van 23 mei 2024 betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid (PB C 3510 van 30.5.2024).

² https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en

³ <https://erc.europa.eu/homepage>

⁴ <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

- (10) De Unie wordt geconfronteerd met een onvoorspelbaar geopolitiek klimaat dat wordt gekenmerkt door toenemende druk op internationale samenwerking, democratie, multilateralisme, de rechtsstaat en de wetenschap zelf.
- (11) Overheids- en niet-overheidsactoren oefenen toenemende druk uit op mondiale goederen en gemeenschappelijke hulpbronnen, ook op gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht.
- (12) Er is geen tevredenstemmende vooruitgang geboekt bij de verwezenlijking van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling⁵ en de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, noch bij de oplossing van de drievoudige planetaire crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en verontreiniging, waarvoor gezamenlijke inspanningen van landen nodig zijn op basis van wetenschappelijke kennis.
- (13) De Unie en haar lidstaten behoren tot de belangrijkste facilitatoren van mondiale intergouvernementele organen voor wetenschapsbeleid, zoals de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC)⁶, het intergouvernementeel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten (IPBES)⁷ en het intergouvernementeel Panel voor wetenschap en beleid inzake chemicaliën, afval en vervuilingspreventie (ISP-CWP)⁸.
- (14) Onderzoek levert de inzichten die nodig zijn om internationale overeenkomsten te onderbouwen en beleidskeuzes te ondersteunen via allerlei vormen van sectorale diplomatie.
- (15) Het buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB), is van invloed op het onderzoeks- en innovatiebeleid, zowel direct, bijvoorbeeld door het beperken van samenwerking met bepaalde internationale partners en concurrenten, als indirect, bijvoorbeeld door het vergemakkelijken van internationale samenwerking en het scheppen van een gelijk speelveld.

⁵ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁶ <https://www.ipcc.ch/>

⁷ <https://www.ipbes.net/>

⁸ <https://www.unep.org/isp-cwp>

- (16) Aangezien kennis en onderzoek en innovatie zich meer dan ooit vertalen in macht en geopolitieke invloed, zou een sterke en onafhankelijke Unie baat hebben bij een betere benutting van de onderzoeks- en innovatiemiddelen van de Unie en bij het smeden van een verscheidenheid aan strategische partnerschappen.
- (17) Gezien de steeds sterkere connectie tussen wetenschap, technologie en innovatie, enerzijds, en buitenlands en veiligheidsbeleid, anderzijds, zoals blijkt uit tal van Uniebeleidsdocumenten⁹ en recente belangrijke verslagen¹⁰, is er behoefte aan een EU-kader voor wetenschapsdiplomatie.

⁹ Onder meer de mededeling van de Commissie over de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie (COM(2021) 252 final van 18.5.2021) en de conclusies van de Raad daarover (doc. ST 12301/21 van 28.9.2021); de gezamenlijke mededeling over het versterken van de bijdrage van de EU aan op regels gebaseerd multilateralisme (JOIN(2021) 3 final van 17.2.2021); de conclusies van de Raad over beginselen en waarden voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie (doc. ST 10125/22 van 10.6.2022); de conclusies van de Raad over de versterking van de rol en de impact van onderzoek en innovatie in het beleidsvormingsproces in de Unie (doc. ST 16450/23 van 8.12.2023); de mededeling van de Commissie over een Europese strategie voor onderzoeks- en technologie-infrastructuren (COM(2025) 497 final/2 van 30.9.2025); de gezamenlijke mededeling over versterking van de economische veiligheid van de EU (JOIN(2025) 977 final van 3.12.2025) en de aanbeveling van de Raad van 23 mei 2024 betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid (PB C, C/2024/3510, 30.5.2024).

¹⁰ Enrico Letta, *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*, 2024; Europese Commissie: *The future of European competitiveness. Part A, A competitiveness strategy for Europe*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025; Europese Commissie: *Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2024; Europese Commissie: *A European framework for science diplomacy – Recommendations of the EU Science Diplomacy Working Groups*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025.

- (18) Door wetenschap en diplomatie aan elkaar te koppelen en de dialoog ertussen te versterken, speelt wetenschapsdiplomatie een cruciale rol bij:
- a) het beschermen en bevorderen van de democratische waarden, strategische belangen en technologische en datasoevereiniteit van de Unie;
 - b) het versterken van de positie van de Unie als een van de toonaangevende mondiale actoren op het gebied van wetenschap en technologie door middel van open en veilige internationale wetenschappelijke samenwerking;
 - c) het vergroten van het vertrouwen in de wetenschap, het stimuleren van het gebruik van prognoses en wetenschappelijk advies in besluitvormingsprocessen en het bevorderen van de betrokkenheid van het publiek;
 - d) het maximaliseren van de impact van het O&I-potentieel van de Unie voor het nastreven van vrede, bescherming van de mensenrechten, multilateralisme en een op regels gebaseerde internationale orde, en
 - e) het versterken van de verbintenis van de Unie om mondiale collectieve goederen en gemeenschappelijke hulpbronnen duurzaam te beheren, de drievoudige planetaire crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en verontreiniging te bestrijden en bij te dragen tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.
- (19) De wetenschapsdiplomatie van de Unie moet
- a) stevig verankerd blijven in de kernwaarden van de Unie, zoals vastgelegd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waaronder vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten;

- b) met name gebaseerd zijn op de beginselen en waarden die ten grondslag liggen aan internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie – zoals uiteengezet in de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie¹¹, het pact voor onderzoek en innovatie in Europa¹², de verklaring van Marseille over internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie¹³ en de verklaring van Brussel over een multilaterale dialoog over beginselen en waarden voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie¹⁴ – met name academische vrijheid en vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke excellentie, onderzoeksethiek en -integriteit, onderzoeksveiligheid, gendergelijkheid, gelijke kansen voor iedereen, diversiteit en inclusiviteit, open wetenschap en open data, en empirisch onderbouwde beleidsvorming;
- c) worden uitgevoerd met volledige inachtneming van de respectieve bevoegdheden, zoals omschreven in het Verdrag, en in samenhang met het externe optreden en de relevante programma's van de Unie, met name Horizon Europa.
- (20) Wetenschapsdiplomatie mag niet dienen als mechanisme voor het ondermijnen van sancties op het niveau van de Unie.
- (21) De Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco) en andere multilaterale organisaties bevorderen mondiale en regionale dialogen over wetenschapsdiplomatie waaraan de Unie moet bijdragen.
- (22) Om haar belangen te behartigen, moet de Unie, gezien de betrokkenheid van zowel overheids- als niet-overheidsactoren, inzake wetenschapsdiplomatie strategisch en gecoördineerd optreden ten aanzien van haar mondiale partners en concurrenten, die investeren in hun eigen capaciteiten op het gebied van wetenschapsdiplomatie.

¹¹ Mededeling van de Commissie over de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie (COM(2021) 252 final van 18.5.2021).

¹² Aanbeveling (EU) 2021/2122 van de Raad van 26 november 2021 over een pact voor onderzoek en innovatie in Europa (PB L 431 van 2.12.2021, blz. 1).

¹³ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/sites/default/files/2022-03/d-claration-de-marseille--17072.pdf>

¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf

- (23) De noodzaak bestaat om billijke partnerschappen tot wederzijds nut met het Globale Zuiden te versterken, met name in regio's die strategisch relevant zijn voor de Unie, onder meer via Team Europa-initiatieven met betrekking tot de Global Gateway en trilaterale samenwerkingsmechanismen, om jonge onderzoekers en braincirculation te ondersteunen, de wetenschappelijke capaciteit te versterken, asymmetrieën in onderzoek weg te werken, cocreatie van kennis te bevorderen en gedeelde mondiale uitdagingen aan te pakken.
- (24) Verscheidene lidstaten ontwikkelen en volgen nationale strategieën voor wetenschapsdiplomatie en versterken de wetenschappelijk-technologische capaciteiten van hun diplomatieke diensten in binnen- en buitenland.
- (25) Gezien de veelheid aan lopende activiteiten is het noodzakelijk de samenhang te bevorderen en het gebruik van de middelen voor wetenschapsdiplomatie te optimaliseren, zowel op het niveau van de Unie als op dat van de lidstaten. Daartoe zijn coördinatie, peer learning en uitwisseling van beste praktijken nodig en moet de Commissie de lidstaten zo nodig begeleiding en bijstand op maat bieden, rekening houdend met hun specifieke situatie en onderlinge verschillen.
- (26) Wetenschapsdiplomatie kan bijdragen aan de bevordering en verwezenlijking van de Europese Onderzoeksruimte (EOR), zowel intern als met betrekking tot haar externe dimensie. Daarom is de totstandbrenging van een EU-kader voor wetenschapsdiplomatie opgenomen in de EOR-beleidsagenda 2025-2027¹⁵, die moet leiden tot het concept “vijfde vrijheid” – de eengemaakte markt voor onderzoek en innovatie¹⁶.

¹⁵ Aanbeveling van de Raad van 24 juni 2025 betreffende de beleidsagenda voor de Europese Onderzoeksruimte (2025-2027) (PB C, C/2025/3593, 30.6.2025).

¹⁶ Enrico Letta, idem.

- (27) De Unie bouwt voort op een sterke traditie van initiatieven die vorm hebben gegeven aan mondiale wetenschapsdiplomatie, waaronder de Europese Organisatie voor Kernfysisch Onderzoek (CERN)¹⁷ en het Internationaal Instituut voor toegepaste systeemanalyse (Iiasa)¹⁸. De afgelopen jaren is er een levendige Europese gemeenschap van wetenschappers en beoefenaars van wetenschapsdiplomatie ontstaan, wat bijvoorbeeld heeft geleid tot de oprichting van de EU-alliantie voor wetenschapsdiplomatie¹⁹ en het netwerk van wetenschappelijke adviseurs en coördinatoren op het gebied van wetenschapsdiplomatie binnen de EU-ministeries van Buitenlandse Zaken²⁰.
- (28) De Unie en haar lidstaten moeten zich daarom vestigen als wereldleiders op het gebied van wetenschapsdiplomatie, om hun eigen belangen te verdedigen, de Europese waarden te bevorderen en het mondiale collectieve belang te dienen.
- (29) Voor de toepassing van deze aanbeveling wordt verstaan onder:
- a) “wetenschap”: de systematische studie van de structuur en het gedrag van de fysieke en de sociale wereld door middel van observatie, experimenten, analyse, interpretatie en het toetsen van theorieën aan verkregen empirische gegevens. Zij omvat natuurwetenschappen, technologie, engineering, wiskunde en geneeskunde, alsmede sociale wetenschappen, geesteswetenschappen en kunsten, en zowel fundamenteel als toegepast onderzoek in de publieke en private sector;
 - b) “diplomatie”: het onderhouden van internationale betrekkingen door overheids- en niet-overheidsactoren via vreedzame middelen zoals dialoog en onderhandeling, onder meer via vertegenwoordigers in het buitenland;
 - c) “wetenschapsdiplomatie”: het directe of indirecte gebruik van wetenschap, wetenschappelijk bewijs en wetenschappelijke samenwerking als input voor en ter ondersteuning van buitenlands beleid op verschillende niveaus, alsook de inzet van diplomatie ter ondersteuning en bevordering van wetenschappelijke vooruitgang.

¹⁷ <https://home.cern/>

¹⁸ <https://iiasa.ac.at/>

¹⁹ <https://www.science-diplomacy.eu/>

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/science-diplomacy_en#eu-ministries-of-foreign-affairs-science-diplomacy-and-advice-network

- (30) Deze aanbeveling doet afbreuk aan noch de bevoegdheden van de lidstaten op enig beleidsgebied, met inbegrip van het buitenlands en veiligheidsbeleid, noch de autonomie en de onafhankelijkheid van wetenschappelijke instellingen.

BEVEELT AAN dat de lidstaten, met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel, de institutionele autonomie en de academische vrijheid, en in overeenstemming met de specifieke nationale kenmerken, de verschillende uitgangspunten en hun bevoegdheden uit hoofde van het Verdrag, en rekening houdend met de noodzaak om zowel op het niveau van de Unie als op het niveau van de lidstaten de middelen te optimaliseren, de volgende strategische, operationele en faciliterende acties te ondernemen:

Strategische acties

1. erkennen dat wetenschapsdiplomatie een belangrijk onderdeel vormt van hun onderzoeks- en innovatiebeleid en buitenlands en veiligheidsbeleid, evenals de bijdrage ervan aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, door rekening te houden met het potentieel ervan in de desbetreffende beleidsstrategieën;
2. in samenwerking met de Commissie ervoor zorgen dat wetenschapsdiplomatie de waarden van de Unie, waaronder vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, alsook vrede en multilateralisme, zo veel mogelijk bevordert;
3. erkennen dat wetenschapsdiplomatie internationale samenwerkingsactiviteiten op het gebied van wetenschap en onderzoek en innovatie kan helpen bevorderen, en acties op het gebied van wetenschapsdiplomatie gebruiken om de Unie te positioneren als wereldleider op het gebied van academische vrijheid, vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, open wetenschap en open en veilige internationale samenwerking op het gebied van onderzoek, technologie en innovatie, onder meer via het initiatief “Kies Europa voor wetenschap” op basis van een Team Europa-aanpak en via de associatie van derde landen met de programma’s Horizon Europa en Euratom;

4. in samenwerking met de Commissie wetenschapsdiplomatie inzetten in het belang van het concurrentievermogen, de veerkracht, de welvaart en het maatschappelijk welzijn van de Unie, bijvoorbeeld om de kansen die worden geboden door partnerschappen met de Unie beter te benutten, onder meer via de Global Gateway-strategie²¹, om Europese technologieën te bevorderen, en om de rol van de Unie bij het vaststellen van wereldwijde technische normen, evenals de technologische en datasoevereiniteit van de Unie te ondersteunen, op basis van het wederkerigheidsbeginsel wat betreft openheid en gegevensuitwisseling;
5. in samenwerking met de Commissie inter- en transdisciplinaire dialogen bevorderen op Unie-, nationaal en subnationaal niveau tussen de verscheidene actoren op het gebied van wetenschapsdiplomatie over het vinden van een evenwicht tussen wetenschappelijke doelstellingen en belangen op het gebied van buitenlands en veiligheidsbeleid, met name rekening houdend met de noodzaak om: a) de gevolgen van beperkingen voor de internationale wetenschappelijke samenwerking te beoordelen; b) economische en onderzoeksveiligheidsrisico's in kaart te brengen en te beperken, met name op kritieke en gevoelige technologiegebieden, en c) het potentieel van wetenschapsdiplomatie te verkennen en te benutten om het pad te effenen voor onderzoek en innovatie en maatregelen op het gebied van buitenlands en veiligheidsbeleid;
6. in samenwerking met de Commissie, terdege rekening houdend met de veiligheids-overwegingen in verband met technologieën voor tweërlei gebruik en andere gevoelige technologieën, specifieke gebieden in kaart brengen waarin wetenschapsdiplomatie kan worden gebruikt als instrument om vertrouwen op te bouwen in het onderhouden en bevorderen van de dialoog met derde landen, wanneer dit nuttig wordt geacht en in overeenstemming is met het buitenlands en veiligheidsbeleid, waarbij ervoor wordt gezorgd dat een dergelijke dialoog niet leidt tot de ongeoorloofde overdracht van gevoelige kennis aan buitenlandse militaire of inlichtingendiensten of sancties op het niveau van de Unie ondermijnt;

²¹ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_nl

7. waar deze waarde kan toevoegen aan bestaande beleidsprocessen, gebruikmaken van wetenschapsdiplomatie om vooruitgang te boeken met de uitvoering van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de duurzameontwikkelingsdoelen, de ontwikkeling en uitvoering van internationale overeenkomsten te ondersteunen, mondiale duurzaamheidsuitdagingen aan te pakken, ook in kwetsbare en geopolitiek strategische omgevingen zoals het Noordpoolgebied, het Middellandse Zeegebied, de oostelijke grens van de EU en de Westelijke Balkan, en mondiale goederen en gemeenschappelijke hulpbronnen duurzaam te beheren in een gefragmenteerde geopolitieke omgeving, met inbegrip van ruimten voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht, zoals de volle zee en de diepe zee, Antarctica, de baan om de aarde, de maan en andere hemellichamen, alsook gemeenschappelijke goederen zoals het radiospectrum en een donker en stil hemelruim;
8. in samenwerking met de Commissie het leiderschap van de Unie op het gebied van mondiale wetenschapsdiplomatie bevorderen door: a) deel te nemen aan het mondiale discours over wetenschapsdiplomatie, zoals bevorderd door de Unesco en andere internationale fora, en b) banden aan te halen of allianties op te bouwen met betrouwbare partners wereldwijd, geleid door de gemeenschappelijke belangen van de Unie en de lidstaten en op basis van gemeenschappelijke beginselen en waarden op het gebied van onderzoek en innovatie;
9. voortbouwend op succesvolle voorbeelden zoals het Synchrotron-licht voor experimentele wetenschap en toepassingen in het Midden-Oosten (Sesame)²², gebruikmaken van wetenschapsdiplomatie om de oprichting en ontwikkeling van internationale onderzoeksinfrastructuren te vergemakkelijken en zo de ambitie van de Unie te bevorderen en haar vermogen om mensen bijeen te brengen te vergroten;
10. in samenwerking met de Commissie de Europese onderzoeks- en technologie-infrastructuren positioneren als strategische troeven van de soft power van de Unie op het gebied van wetenschapsdiplomatie²³ en als belangrijke aanjagers van de strategische autonomie en wetenschappelijke excellentie van de Unie, door gebruik te maken van hun potentieel om het beste talent aan te trekken, van hun bijdrage aan innovatie, baanbrekend onderzoek, kennisgeneratie, normenstelling en het delen van vindbare, toegankelijke, interoperabele en herbruikbare gegevens (FAIR-gegevens), en van hun rol bij het bevorderen van bilaterale en multilaterale betrekkingen;

²² <https://www.sesame.org.jo/>

²³ Mededeling van de Commissie over een Europese strategie voor onderzoeks- en technologie-infrastructuren, COM(2025) 497 final/2 van 30.9.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2025:497:REV1>.

Operationele acties

11. voortbouwend op bestaande structuren, overwegen om passende regelingen, waar deze nog niet bestaan, vast te stellen ter ondersteuning van de coördinatie van wetenschapsdiplomatie binnen de overheid en met belangrijke belanghebbenden op verschillende niveaus, onder meer door de aanwijzing van een nationale coördinator voor wetenschapsdiplomatie, indien passend, en door synergieën te verkennen met andere sectorale diplomatie, zoals klimaat-, groene, water-, oceaan-, polaire, ruimte-, energie- en gezondheidsdiplomatie, met bijzondere nadruk op de dwarsverbanden met technologie- en digitale diplomatie en culturele diplomatie;
12. in voorkomend geval en in overleg met de Commissie, indien passend, nadenken over het opstellen van nationale routekaarten voor op belangen en waarden gebaseerde acties op het gebied van wetenschapsdiplomatie, die regelmatig moeten worden bijgewerkt naargelang:
 - a) de vaststelling van strategische thematische en geografische prioriteiten en belangen op Unie-, nationaal en, in voorkomend geval, subnationaal niveau die zijn overeengekomen tussen de belanghebbenden op het gebied van wetenschapsdiplomatie, en b) een beoordeling van de wederzijdse belangen en de mogelijkheden voor samenwerking tussen de Unie en derde landen op specifieke gebieden, onder meer via deelname aan en associatie met Horizon Europa;

13. de mechanismen voor wetenschappelijk advies en prognoses van de ministeries van Buitenlandse Zaken en andere bevoegde ministeries evalueren en zo nodig versterken, om capaciteitstekorten in kaart te brengen en aanbevelingen op te stellen om deze mechanismen voor wetenschap voor beleid te verbeteren, onder meer door de eventuele inzet van onderzoekers en onderzoekspersoneel²⁴ als wetenschappelijk adviseurs in diplomatieke diensten, indien passend, voortbouwend op de lessen die zijn getrokken uit de bestaande mechanismen voor wetenschappelijk advies op mondiaal, Unie-, nationaal en subnationaal niveau, waardoor bredere inspanningen ter bevordering van het gebruik van wetenschappelijk bewijs bij de beleidsvorming worden ondersteund²⁵, onder meer via de EOR-actie ter bevordering van Europese wetenschap voor beleid;
14. de diplomatieke en internationale samenwerkingsmechanismen van ministeries van Wetenschap en andere relevante structuren op het gebied van onderzoek en innovatie evalueren en zo nodig versterken door capaciteitstekorten in kaart te brengen en maatregelen te ontwikkelen om de diplomatieke vaardigheden binnen deze mechanismen te verbeteren, onder meer door de eventuele inzet van ervaren diplomatieke adviseurs in wetenschappelijke instellingen;

²⁴ Aanbeveling van de Raad van 18 december 2023 betreffende een Europees kader voor het aantrekken en behouden van onderzoeks-, innovatie- en ondernemingstalenten in Europa (PB C 1640 van 29.12.2023).

²⁵ In overeenstemming met de conclusies van de Raad over de versterking van de rol en de impact van onderzoek en innovatie in het beleidsvormingsproces in de Unie (doc. 16450/23 van 8.12.2023).

15. in samenwerking met de Commissie op gecoördineerde wijze de betrokkenheid van de Unie bij en haar steun aan op wetenschap gebaseerde internationale organisaties, waar mogelijk, met inbegrip van mondiale intergouvernementele platforms voor wetenschapsbeleid, opvoeren en de samenwerking versterken met niet-gouvernementele internationale organisaties die actief zijn op het gebied van wetenschapsdiplomatie, zoals de Internationale Raad voor Wetenschappen (ISC)²⁶ en de Geneva Science and Diplomacy Anticipator (GESDA)²⁷, alsook met organisaties die werken aan technische normen en verdragen;
16. in samenwerking met de Commissie netwerken en synergieën tussen wetenschaps- en technologieattachés in de diplomatieke vertegenwoordigingen van de Unie en de lidstaten wereldwijd tot stand brengen, teneinde het korte- en middellangetermijneffect ervan te maximaliseren en de bestaande middelen beter te benutten, onder meer van nationale netwerken en digitale platforms, waarbij de nadruk blijft liggen op coördinatie in plaats van het creëren van nieuwe structuren, en onnodige administratieve lasten worden vermeden;
17. in samenwerking met de Commissie de reikwijdte van de wetenschapsdiplomatie van de Unie ondersteunen door de wetenschappelijke diaspora van de lidstaten op gestructureerde wijze te benaderen, bijdragen aan de oprichting van relevante netwerken in samenwerking met diensten voor academische uitwisselingen en andere bestaande relevante mechanismen, door beter gebruik te maken van alumninetwerken van mobiliteitsregelingen op nationaal en Unieniveau, zoals de Marie Curie Alumni Association²⁸ en de Erasmus Mundus Association²⁹, en door gebruik te maken van bekende evenementen waar op wetenschap gebaseerde intermenselijke betrokkenheid wordt bevorderd over geopolitieke verdeeldheid heen;
18. ontwikkelen van een strategische aanpak ten aanzien van vluchteling-wetenschappers en -onderzoekers die gevaar lopen, teneinde hun voortdurende bijdrage aan onderzoek en innovatie te vergemakkelijken, op basis van de beginselen en waarden waar de Unie voor staat en met uitvoering van de nodige waarborgen;

²⁶ <https://council.science/>

²⁷ <https://www.gesda.global/>

²⁸ <https://www.mariecuriealumni.eu/>

²⁹ <https://www.em-a.eu/>

19. werken aan een impactvolle samenwerking met het Globale Zuiden door billijke partnerschappen voor wetenschapsdiplomatie op te bouwen die de bijdrage van lokale kennis en expertise aan gedeelde mondiale uitdagingen zullen bevorderen, en kansen bieden voor capaciteitsopbouw, waarbij ook de asymmetrieën in onderzoeks- en innovatiecapaciteiten worden aangepakt;

Faciliterende acties

20. bevorderen van banden tussen, enerzijds, de diplomatieke diensten van de lidstaten en, anderzijds, onderzoeksorganisaties, universiteiten en andere instellingen voor hoger onderwijs, met inbegrip van de alliantie “Europese Universiteiten”, onderzoeksfinanciers, onderzoekers en onderzoekspersoneel, en het maatschappelijk middenveld en niet-overheidsactoren, die nieuwe mogelijkheden voor innovatie kunnen bieden en mondiale partnerschappen kunnen versterken die verder gaan dan de traditionele kanalen tussen de overheid en de academische wereld;
21. in samenwerking met de Commissie ondersteunen van de ontwikkeling van een positief narratief over wetenschapsdiplomatie op basis van multi- en interdisciplinair onderzoek, waarbij systematisch de sociale en de geesteswetenschappen worden meegenomen, en de verspreiding van deze bevindingen door middel van wetenschappelijke publicaties en communicatie met en betrokkenheid van het publiek, met als doel het vertrouwen in de wetenschap te vergroten, de integriteit van de informatieruimte te versterken, desinformatie te bestrijden en de democratie, de vrijheid en het multilateralisme te beschermen;

22. bevorderen van meertaligheid op het gebied van wetenschapsdiplomatie en talendiversiteit in de wetenschap, in overeenstemming met de aanbevelingen van de G20 inzake wetenschappelijke engagement³⁰;
23. met volledige inachtneming van de nationale bevoegdheden op het gebied van onderwijs en academische vrijheid, ervoor helpen zorgen dat elementen in verband met wetenschapsdiplomatie, de rol van wetenschap bij internationale samenwerking en empirisch onderbouwde beleidsvorming worden geïntegreerd in desbetreffende onderwijs- en opleidingsprogramma's, teneinde jongere generaties bewuster te maken van de verbanden tussen wetenschap, beleid en mondiale uitdagingen, bijvoorbeeld door desgewenst jongerenambassadeurs voor wetenschapsdiplomatie te bevorderen;
24. in samenwerking met academische instellingen en de relevante belanghebbenden opleidingen op het gebied van wetenschapsdiplomatie aanbieden aan wetenschappers en diplomaten en aan professionals die werkzaam zijn op het raakvlak tussen wetenschap en diplomatie, onder meer door modules wetenschapsdiplomatie op te nemen in de curricula van diplomatieke academies en in de opleidingsprogramma's van diplomaten voordat zij naar het buitenland worden gedetacheerd.

BEVEELT DE COMMISSIE AAN de volgende acties te ondernemen, met name ter ondersteuning van de uitvoering van de punten 1 tot en met 24 van deze aanbeveling:

25. ondersteunen van het in kaart brengen van actoren, strategieën en opleidingsaanbod op het gebied van wetenschapsdiplomatie van de Unie en van de inspanningen van de partners en concurrenten van de Unie op het gebied van wetenschapsdiplomatie, teneinde een overzicht te krijgen van de bestaande nationale kaders en de momenteel beschikbare middelen en beste praktijken voor wetenschapsdiplomatie, alsook van de mondiale omgeving voor wetenschapsdiplomatie waarin de Unie en haar lidstaten actief zijn, waarbij er ook naar wordt gestreefd de verschillen tussen de lidstaten te verkleinen;

³⁰ https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2025/G20/South%20Africa/Sherpa-Track/Research%20and%20Innovation%20Ministers/1%20Ministers'%20Language/Research%20and%20Innovation_Recommendations%20on%20Science%20Engagement_23.09.2025.pdf

26. versterken van de monitoring van baanbrekende ontwikkelingen op het gebied van onderzoek, technologie en innovatie, zoals het toegenomen gebruik van artificiële intelligentie in de wetenschap in het kader van het algemene beleid van de Unie inzake AI³¹, door de gevolgen ervan voor de wetenschappelijke samenwerking, de onderzoeksintegriteit, de ethiek, de bescherming van intellectuele eigendom en het concurrentievermogen, de veerkracht, de waardecreatie en de technologische soevereiniteit van de Unie te beoordelen, en een mensgericht, verantwoordelijk, transparant, billijk en veilig gebruik van deze technologieën op mondiaal niveau te bevorderen;
27. faciliteren van een regelmatige uitwisseling tussen wetenschappers en diplomaten, en met deskundigen op het raakvlak tussen beide, door middel van een virtueel Europees platform voor wetenschapsdiplomatie op basis van een Team Europa-aanpak en, waar mogelijk, voortbouwend op bestaande nationale en Unie-platforms en -netwerken, dat kan dienen om onderwerpen vast te stellen voor gezamenlijke actie op het gebied van wetenschapsdiplomatie ten aanzien van landen en regio's die van belang zijn voor de Unie;
28. opzetten van een ad-hoccontactgroep binnen het bestaande EOR-kader (bv. de permanente subgroep van het EOR-forum voor de totaalaanpak) die ad hoc kan worden geactiveerd ter ondersteuning van een gemeenschappelijk antwoord op het gebied van onderzoek en innovatie indien nodig als reactie op geopolitieke ontwikkelingen zoals bedreigingen voor de economische veiligheid van de Unie, militaire agressie of uitholling van de democratie, onder meer door gecoördineerde risicobeoordeling en noodplanning voor internationale onderzoekssamenwerking te ondersteunen;

³¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>

29. het EU-kader voor wetenschapsdiplomatie integreren in het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie en andere programma's van de Unie, met inbegrip van het Euratom-programma voor onderzoek en opleiding, door instrumenten te bevorderen zoals het initiatief "Kies Europa voor wetenschap", associatie met en internationale deelname aan Horizon Europa, overeenkomsten inzake wetenschap en technologie, Global Gateway-projecten, de Europese openwetenschapscloud³², consortia voor een Europese onderzoeksinfrastructuur (ERIC's)³³ en het Eureka-netwerk³⁴, alsook initiatieven die gericht zijn op specifieke geografische regio's en kwesties zoals het partnerschap voor onderzoek en innovatie in het Middellandse Zeegebied (het Prima-initiatief) 2021-2027³⁵, de AU/EU-innovatieagenda³⁶, het partnerschap voor mondiale gezondheid en voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden (EDCTP) 2021-2027³⁷, Mission Innovation³⁸ en de alliantie voor onderzoek en innovatie in de volledige Atlantische Oceaan (AAORIA)³⁹;
30. vergemakkelijken van de oprichting van een centrum voor wetenschapsdiplomatie in het Middellandse Zeegebied, zoals aangekondigd in het pact voor het Middellandse Zeegebied⁴⁰, op basis van bestaande activiteiten in de regio, en een gezamenlijke actie op het gebied van wetenschapsdiplomatie opzetten in en met het Midden-Oosten in nauwe samenwerking met de lidstaten (gezamenlijke beleidsactie), en versterken van de dialoog over wetenschapsdiplomatie met belangrijke multilaterale en internationale partners zoals de Afrikaanse Unie (AU), de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische staten (Celac), de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (Asean) en Centraal-Azië, alsook met kandidaat-lidstaten van de EU en derde landen die geassocieerd zijn met het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, naargelang het geval;

32 <https://eosc.eu/>

33 <https://www.eric-forum.eu/>

34 <https://www.eurekanetwork.org/>

35 <https://prima-med.org/>

36 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf

37 <https://www.edctp.org/>

38 <https://mission-innovation.net/>

39 <https://allatlanticocean.org/>

40 Gezamenlijke mededeling over het pact voor het Middellandse Zeegebied (JOIN(2025) 26 final van 16.10.2025).

31. verstrekken van meer wetenschappelijk advies voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, met name door middel van de activiteiten van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC)⁴¹ en het mechanisme voor wetenschappelijk advies⁴² van de Europese Commissie, alsook van de gedecentraliseerde agentschappen van de Unie⁴³, onder meer door internationale dialogen te ondersteunen in samenwerking met internationale wetenschappelijke adviesorganen.

UITVOERING, COMMUNICATIE EN VERSLAGLEGGING

De lidstaten wordt aanbevolen de punten 1 tot en met 24 van deze aanbeveling overeenkomstig hun specifieke situatie zo spoedig mogelijk uit te voeren.

De Commissie en de lidstaten wordt aanbevolen het grote publiek te informeren over het belang van wetenschapsdiplomatie.

Aanbevolen wordt dat de Commissie de voortgang bij de uitvoering van deze aanbeveling monitort aan de hand van bestaande EOR-governancestructuren, met name de permanente subgroep van het EOR-forum over de totaalaanpak, in samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden en met gebruikmaking van het ERA-platform en desbetreffende monitoringinstrumenten, en om de twee jaar verslag uitbrengt aan de Raad over de voortgang bij de uitvoering van deze aanbeveling, als onderdeel van haar tweejaarlijkse verslaglegging over de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie. Er hoeven geen nieuwe structuren te worden opgezet.

De permanente subgroep van het EOR-forum over de totaalaanpak wordt aanbevolen de vaststelling te ondersteunen van gemeenschappelijke indicatoren die gelden voor alle actoren die betrokken zijn bij de wetenschapsdiplomatie van de Unie, teneinde een coherente en systematische monitoring van hun activiteiten en vooruitgang mogelijk te maken en zo de efficiënte verzameling van collectieve informatie mogelijk te maken ter ondersteuning van de ontwikkeling van onderling convergente acties.

⁴¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en

⁴² <https://scientificadvice.eu/>

⁴³ https://www.euda.europa.eu/publications/brochures/eu-ansa_en

In dit verband wordt de lidstaten verzocht om, op vrijwillige basis en indien beschikbaar, informatie over hun nationale aanpak en initiatieven met de Commissie te delen als input voor de bovengenoemde monitoring- en verslagleggingsactiviteiten van de Commissie.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
